Najvyšší súd **5 Cdo 114/2012**
Slovenskej republiky

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S.**, IČO: X., občianske združenie, zastúpeného JUDr. A.T., advokátkou Advokátskej kancelárie B., so sídlom v B., proti odporcovi **E.**, IČO: X., zastúpenému JUDr. I.H., advokátom v K., **o zaplatenie 2 183,95 € (65 793,75 Sk) s príslušenstvom,** vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 19 C 211/2006, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. decembra 2011, sp.zn. 16 Co 201/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcu **o d m i e t a .**

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 238,22 € k rukám JUDr. A.T., advokátky Advokátskej kancelárie B., so sídlom v B., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 24. marca 2011, č.k. 19 C 211/2006-629 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal voči odporcovi zaplatenia sumy 76 416 Sk s úrokom z omeškania 8,5 % ročne od 27. decembra 2007 až do zaplatenia a sumy 15 870,80 Sk titulom odmeny za používanie zvukovo-obrazových záznamov audiovizuálnych diel na základe kolektívnej správy práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov používaných odporcom v roku 2006. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi 5 547,12 € v lehote 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia a tiež povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania vo výške 2 378,73 € v lehote 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. S poukazom na ustanovenia § 66 ods. 2, § 67 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 2 písm. a/ ods. 3, ods. 4 písm. d/, § 79 ods. 1, § 84, § 87 ods. 1, 2, 3 a § 87a ods. 1 zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) dospel k záveru, že navrhovateľ neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal svoju

aktívnu legitimáciu v konaní. Neakceptoval tvrdenie navrhovateľa, ktorým preukazoval svoju aktívnu legitimáciu odvodenú od zmluvy o spolupráci uzavretej medzi navrhovateľom a spoločnosťou A. ako asociáciou medzinárodného kolektívneho riadenia audiovizuálnych diel zo dňa 24. júna 2003, pretože podľa čl. 2 bod 4 tejto zmluvy, A. udelila navrhovateľovi poverenie na zastupovanie svojich práv pri rokovaniach o licenčných zmluvách so slovenskými káblovými prevádzkovateľmi. Táto zmluva teda neustanovuje právo navrhovateľa zastupovať A. ako nositeľa práv výrobcu zvukovo-obrazových záznamov, podľa obsahu sa zmluva týka odmien, na ktoré vzniká v súvislosti s retransmisiou právo výrobcom audiovizuálnych diel. Ani z predložených zmlúv o zastúpení práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov súd nezistil, že by ich obsahom bolo poverenie pre navrhovateľa na zastupovanie uvedených subjektov ako nositeľov práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov pri výkone ich práv podľa § 67 ods. 1 autorského zákona. Táto skutočnosť nevyplýva ani z čl. 1 bod 1 písm. c/ zmlúv, podľa ktorého mal navrhovateľ právo vybrať a rozdeľovať odmeny za šírenie diel prostredníctvom káblovej retransmisie. Predmetom všetkých týchto zmlúv sú diela, nie zvukovo-obrazové záznamy. V tejto súvislosti mal súd za to, že práva výrobcov zvukovo-obrazových záznamov nie sú totožné s právami autorov a iných nositeľov práv k audiovizuálnym dielam, pretože kým k audiovizuálnemu dielu sa viažu práva osobnostné a majetkové, k zvukovo-obrazovému záznamu vznikajú jeho výrobcovi len majetkové práva. Aj v prípade, že autor audiovizuálneho diela je zároveň výrobcom zvukovo-obrazových záznamov, musí byť táto skutočnosť jasne špecifikovaná v zmluve o zastúpení, na základe ktorej je takýto subjekt zastúpený ako výrobca zvukovoobrazového záznamu. Uviedol, že navrhovateľ môže vykonávať dobrovoľnú kolektívnu správu jedine v tom rozsahu, ktorý vyplýva zo zmlúv, tieto nie je možné vykladať extenzívne a pripisovať im taký obsah, ktorý z nich nevyplýva. Ani čestné vyhlásenie riaditeľa A. zo dňa 26. februára 2007, ktorým splnomocnenie udelené navrhovateľovi v zmluve o spolupráci spresnil, nie je možné použiť, pretože je v rozpore s rozsahom práv vymedzeným zmluve, podobne ako čestné vyhlásenie z 25. apríla 2008. Zároveň poukázal na to, že navrhovateľ tiež nepreukázal, že uvedené subjekty sú skutočne výrobcami zvukovo-obrazových záznamov. Súd vyhovel protinávrhu odporcu a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi sumu 5 547,12 €, ktorá predstavovala bezdôvodné obohatenie navrhovateľa podľa § 457 Občianskeho zákonníka titulom bezdôvodne uhradených faktúr odporcom navrhovateľovi v priebehu súdneho konania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľa uznesením z 22. decembra 2011, sp.zn. 16 Co 201/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že keďže navrhovateľ sa domáhal zaplatenia primeranej odmeny za šírenie zvukovo-obrazového záznamu ich výrobcov v roku 2006, na právne vzťahy medzi účastníkmi je potrebné aplikovať zákon č. 618/2003 Z.z. účinný do 1. marca 2007 (teda pred novelou autorského zákona). Konštatoval, že medzi účastníkmi zostalo sporné, či navrhovateľ je nositeľom aktívnej vecnej legitimácie v spore, a či na strane navrhovateľa alebo odporcu je dôkazné bremeno v spore, pretože v zmysle ustanovenia § 84 autorského zákona – práva a povinnosti používateľa – ak používateľ nepreukáže, že nositeľ práv výslovne vylúčil kolektívnu správu svojich práv, a ak bolo v odbore použitia predmetov ochrany udelené oprávnenie podľa § 80 autorského zákona, používateľ je povinný plniť svoje povinnosti vyplývajúce z použitia predmetu ochrany prostredníctvom organizácie kolektívnej správy, ktorej bolo udelené oprávnenie na výkon kolektívnej správy vo vymedzenom odbore použitia predmetov ochrany. Ani toto ustanovenie, ani dôvodová správa k nemu nerozlišuje medzi povinnou kolektívnou správou a dobrovoľnou kolektívnou správou, t.j. správou zmluvnou. Z uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že pokiaľ zákonodarca v tomto ustanovení kolektívnu správu ako takú nerozlíšil a jej charakter subsumoval iba pod ustanovenie § 80 autorského zákona (podmienky udelenia oprávnenia na výkon kolektívnej správy), je dôkazné bremeno na používateľovi – v danom prípade odporcovi, aby preukázal, že nositeľ práv, t.j. výrobca zvukovo-obrazových záznamov výslovne vylúčil kolektívnu správu svojich práv – t.j. práv výrobcu, za ktoré mu patrí primeraná odmena. Inak je povinný za použitie predmetu ochrany, t.j. zvukovo-obrazových záznamov, organizácii kolektívnej správy – t.j. v danej veci navrhovateľovi, ako právnickej osobe, ktorej bolo udelené oprávnenie na výkon kolektívnej správy vo vymedzenom odbore, t.j. zvukovo-obrazových záznamov, zaplatiť primeranú odmenu, t.j. odmenu, ktorej sa v danej veci domáha navrhovateľ prostredníctvom návrhu. Navrhovateľ v danej veci preukazoval svoju aktívnu vecnú legitimáciu oprávnením Ministerstva kultúry SR pôvodne pod č. 1/2001 zo 14. septembra 2001, právoplatného ku dňu 1. októbra 2001, pod č.k. MK 1403/2001-1, podľa ktorého mal ako držiteľ právo vykonávať kolektívnu správu ešte podľa pôvodného autorského zákona č. 283/1997 Z.z, okrem iného, aj v odbore šírenia zvukovo-obrazových záznamov prostredníctvom káblovej retransmisie, a to v oblasti práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov (t.j. filmov). V súvislosti s novelizáciou autorského zákona, zákonom č. 618/2003 Z.z., došlo k zmene rozhodnutia o výkone kolektívnej správy majetkových práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov pre navrhovateľa a Ministerstvo

kultúry SR vydalo navrhovateľovi oprávnenie č. 5/2004 dňa 30. marca 2004, právoplatného ku dňu 15. apríla 2004 (č.k. MK – 328/2004-900), v zmysle ktorého sa stal držiteľom oprávnenia na výkon povinnej kolektívnej správy majetkových práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov a iných nositeľov práv v odbore vyhotovenia rozmnoženiny zvukovo-obrazového záznamu pre osobnú potrebu a oprávnenia v dobrovoľnej kolektívnej správe práv podľa autorského zákona v odbore okrem iného aj pod b/ v káblovej retransmisii zvukovo-obrazového záznamu, a to na základe a v rozsahu uzatvorených zmlúv s výrobcami zvukovo-obrazových záznamov a s inými nositeľmi práv k zvukovo-obrazovým záznamom. Oprávnenie bolo vydané na neurčitý čas. Z uvedeného oprávnenia č. 5/2004 v súlade s ustanovením § 84 autorského zákona účinného do 1. marca 2007, odvolací súd vyvodil, že navrhovateľ je nositeľom aktívnej vecnej legitimácie ako kolektívny správca práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov, šírených káblovou retransmisiou, pokiaľ odporca nepreukáže, ako používateľ týchto zvukovo-obrazových záznamov, že ich výrobcovia výslovne vylúčili kolektívnu správu svojich práv. Teda dôkazné bremeno je na strane odporcu. Navrhovateľ svoje oprávnenie zastupovať výrobcov zvukovo-obrazových záznamov odvodzuje od zmluvy uzavretej medzi ním a asociáciou A. dňa 24. júna 2003. Z článku 2 bod 4/ a 5/ tejto zmluvy pri jej extenzívnom výklade odvolací súd dospel k záveru, že A. jednoznačne poverila navrhovateľa na jej zastúpenie tejto asociácie v mene nositeľov práv na audiovizuálne diela pri retransmisii televíznych programov káblom, a to nielen pri uzatváraní zmlúv so slovenskými káblovými prevádzkovateľmi, ale aj vo veci taríf a iných podmienok pre káblové a podobné retransmisie. Takýto výklad korešponduje aj s ďalšími článkami tejto zmluvy, napr. s článkom 8 bod 1/ o uhrádzaní celkových súm licenčných poplatkov, v zmysle ktorého prevádzkovatelia káblových a iných služieb mali uhrádzať celkovú sumu licenčných poplatkov za káblové alebo podobné retransmisie na Slovensku a práva producentov na účet navrhovateľa. Podľa článku 13 obidve strany sa dohodli na použiteľnom práve, pričom každá zo strán sa podriadila jurisdikcii príslušného štátu podľa toho, v ktorom štáte mala byť vznesená žaloba. Z obsahu tejto zmluvy teda vyplýva, že obidve asociácie sa dohodli na zastúpení nositeľov práv navrhovateľom na Slovensku aj pri vymáhaní oprávnených platieb a odmien pre nositeľov práv pri retransmisii. K takémuto záveru dospel odvolací súd extenzívnym výkladom s použitím § 35 ods. 2 Občianskeho zákona, podľa ktorého právne úkony je potrebné vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Vôľa obidvoch strán pri uzatvorení zmluvy o spolupráci smerovala k spoločnému postupu v rámci uplatňovania práv nositeľov práv

k audiovizuálnym dielam – filmovým dielam, voči káblovým prevádzkovateľom v Slovenskej republike. Na základe uvedenej zmluvy je podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ aktívne vecne legitimovaný v spore. Pokiaľ prvostupňový súd dospel k záveru, že v tomto smere navrhovateľ neuniesol dôkazné bremeno, nebol jeho právny záver správny, pretože nemá oporu v zistenom skutkovom stave. Odvolací súd si osvojil názor tvorcu autorského zákona, z ktorého extenzívne vyvodil, že navrhovateľ, ako kolektívny správca majetkových práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov a iných nositeľov práv podľa § 78 ods. 1 a 2 autorského zákona k zvukovo-obrazovým záznamom má oprávnenie k ich zastúpeniu, ako nositeľov práv pri prenose káblovej retransmisie zvukovo-obrazového záznamu v rozsahu uzavretých zmlúv s týmito výrobcami, a teda je v spore aktívne vecne legitimovaný. Dospel teda k záveru, že základ nároku navrhovateľa je daný, vyplýva z ustanovenia § 81 ods. 3 a § 67 ods. 1, 2 autorského zákona a prvostupňový súd tým, že návrh navrhovateľa zamietol, rozhodol vecne nesprávne a preto jeho rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o protinávrhu odporcu je závislé od rozhodnutia o návrhu navrhovateľa, odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa aj v tejto časti.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že odvolací súd nepostupoval správne, keď rozsudok prvostupňového súdu namiesto jeho zmeny zrušil, hoci na jeho zrušenie neboli splnené podmienky podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., a tým mu odňal možnosť realizovať procesné právo – podať dovolanie podľa § 238 ods. 1 O.s.p. Taktiež namietal nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu a nevysporiadanie sa s jeho argumentmi a rozhodnutiami vydanými v obdobných prípadoch, založenými odporcom do súdneho spisu. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd účelovo vyhľadával iba argumenty svedčiace v prospech navrhovateľa, s tým, že na ním namietané námietky nijako nereagoval. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Navrhovateľ navrhol dovolanie odporcu ako neprípustné odmietnuť a zaviazať ho k náhrade trov dovolacieho konania v sume 238,22 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súdu rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených uznesení (v danom prípade uznesením odvolacieho súdu bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa), je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo

uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených vád však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a odporcovi neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Odňatie možnosti konať pred súdom odporca vyvodzuje z toho, že odvolací súd nepostupoval správne, keď rozsudok prvostupňového súdu namiesto jeho zmeny zrušil, hoci na jeho zrušenie neboli splnené podmienky podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., a tým mu odňal možnosť realizovať procesné právo – podať dovolanie podľa § 238 ods. 1 O.s.p.

Dovolací súd uvádza, že Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. dáva odvolaciemu súdu oprávnenie rozhodnutie zrušiť, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil a v dôsledku toho nedostatočne zistil skutkový stav veci.

V posudzovanom prípade je nepochybné, že prvostupňový súd, riadiac sa nesprávnym právnym názorom, vôbec nezisťoval rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa rozsahu návrhom uplatneného nároku a na opodstatnenosť výšky nároku nevykonal žiadne dôkazy. V súvislosti s rozsahom uplatneného nároku teda nedostatočne zistil skutkový stav veci. Dovolateľ preto neoprávnene vytýka odvolaciemu súdu, že postupoval v rozpore s ustanovením § 221 O.s.p., keď rozsudok prvostupňového súdu zrušil.

Občiansky súdny poriadok nezakazuje odvolaciemu súdu v zrušujúcom uznesení vysloviť právny názor na vec odlišný od právneho názoru súdu prvého stupňa. Práve naopak, takúto situáciu vo viacerých ustanoveniach predpokladá (§ 226 O.s.p.). V ďalšom konaní pred súdom prvého stupňa dovolateľ bude môcť realizovať procesné práva, akým je právo navrhovať dôkazy na podporu svojich tvrdení, vyjadrovať sa k právnej stránke veci a pod.

Napokon, neobstojí ani tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd mu zrušením rozsudku súdu prvého stupňa, namiesto jeho zmeny, znemožnil preskúmať správnosť právneho názoru odvolacieho súdu v dovolacom konaní. Predovšetkým treba uviesť, že odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, aj keď sa navrhuje jeho zmena, a naopak (§ 212 ods. 4 O.s.p.). Je preto vecou súdu (a nie účastníka konania), akú formu rozhodnutia odvolací súd v konkrétnom prípade zvolí. Ak teda odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zruší, hoci sa navrhuje jeho zmena a v zrušujúcom uznesení vysloví právny názor na vec, nejde o postup, ktorý by bol v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a v dôsledku ktorého by bol účastník vylúčený z realizácie procesných práv, včítane práva preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v dovolacom konaní.

Dovolateľ preto neopodstatnene namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka dovolateľa týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu a z nej plynúceho porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu

(I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práv na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý

je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporcu.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, prípadne že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis

alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania odporcu nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 239 O.s.p. a ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal navrhovateľovi náhradu, ktorá spočíva v odmene advokátky za jeden úkon právnej služby, ktorý poskytla navrhovateľovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu z 15. mája 2012 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Základnú sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1, § 13 ods. 4 tejto vyhlášky vo výške 190,89 € (hodnota sporu 5 547,12 €), čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu vo výške 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH vo výške 39,70 € (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 238,22 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. júna 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová